

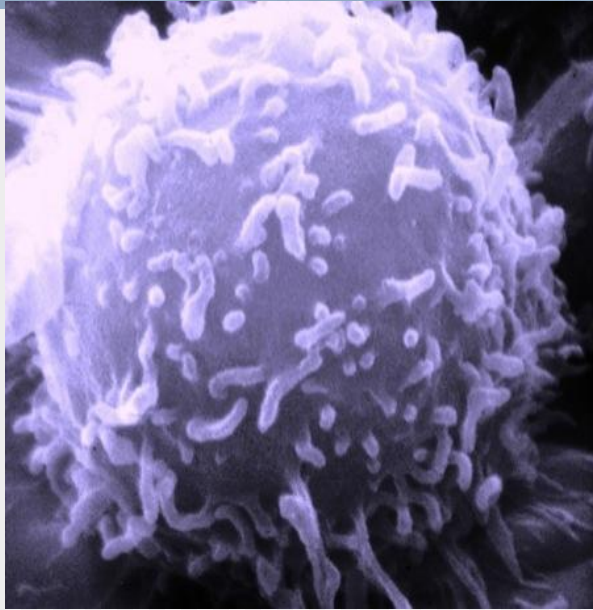
ANTIGENI

INSTITUT ZA
JAVNO ZDRAVLJE
VOJVODINE

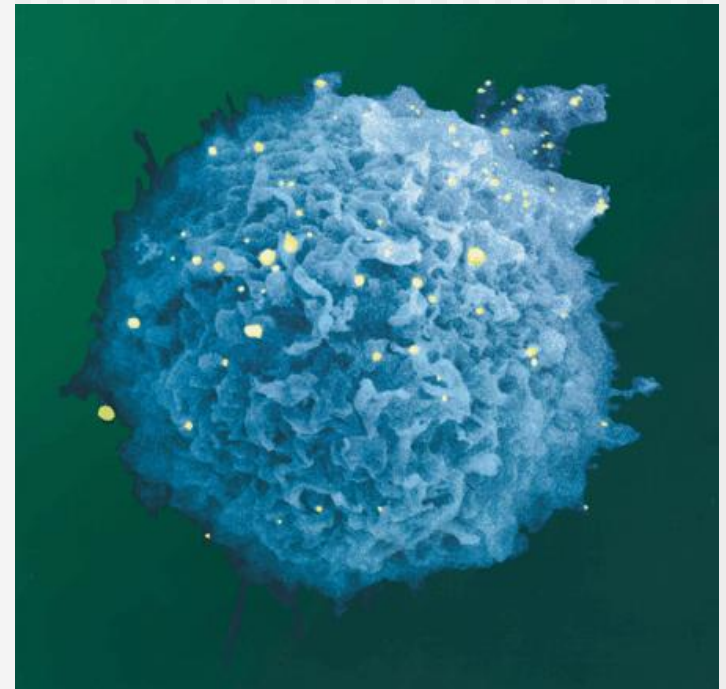
Prof.dr Ivana
Hrnjaković
Cvjetković

LIMFOCITI - ćelije koje prepoznaju antigene

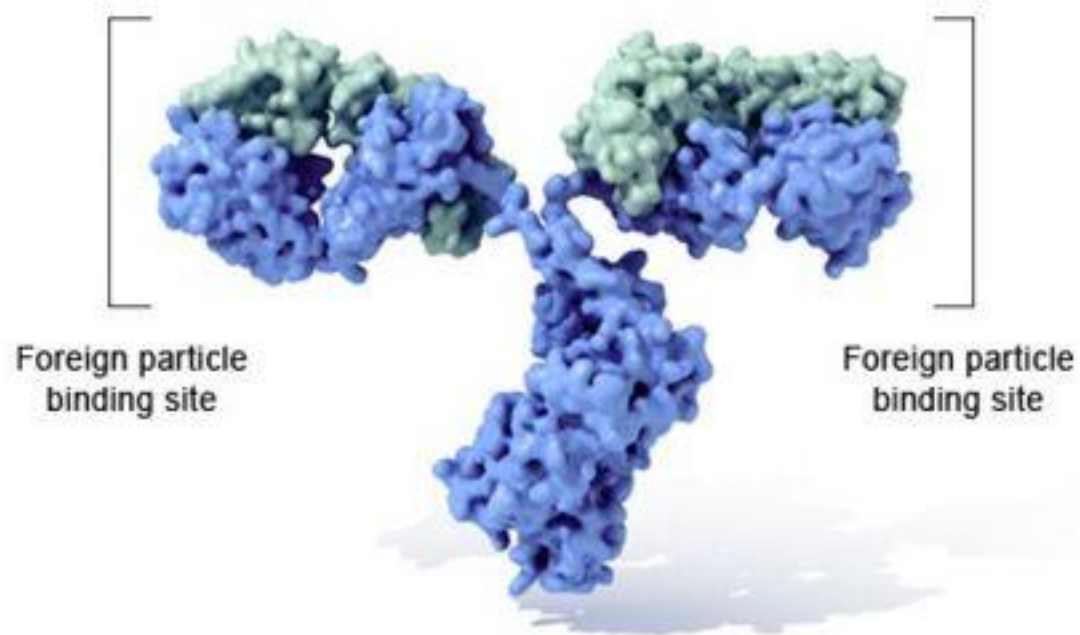
T limfocit
citotoksični

B LIMFOCIT

Antitelo

Immunoglobulin G (IgG)

Svojstva antigena

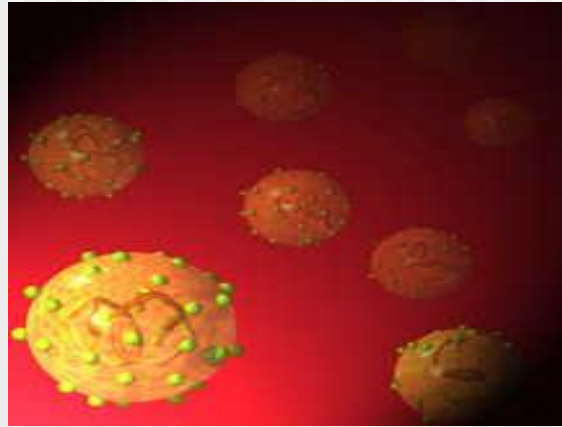

IMUNOGENOST

ANTIGENOST

ANTIGENSKJE DETERMINANTE - EPITOPI

- **NEKOLIKO JEDINICA MONOSAHARIDA**
- **10 – 30 AMINOKISELINA**
- **PODUDARNOST SA PARATOPOM**

ANTIGENSKJE DETERMINANTE - EPITOPI

- **VRSTE ANTIGENSKIH DETER.**
- **SEKVENCIJSKE DETERMINANTE**
- **KONFORMACIJSKE
DETERMINANTE**

VRSTE ANTIGENA

- **TKIVNI ANTIGENI**
- **AUTOANTIGENI**
- **ALOGENIČNI ANTIGENI**
- **KSENOGENIČNI ANTIGENI**

- **TIMUS ZAVISNI ANTIGENI**
- **TIMUS NEZAVISNI ANTIGENI**

PREPOZNAVANJE ANTIGENA

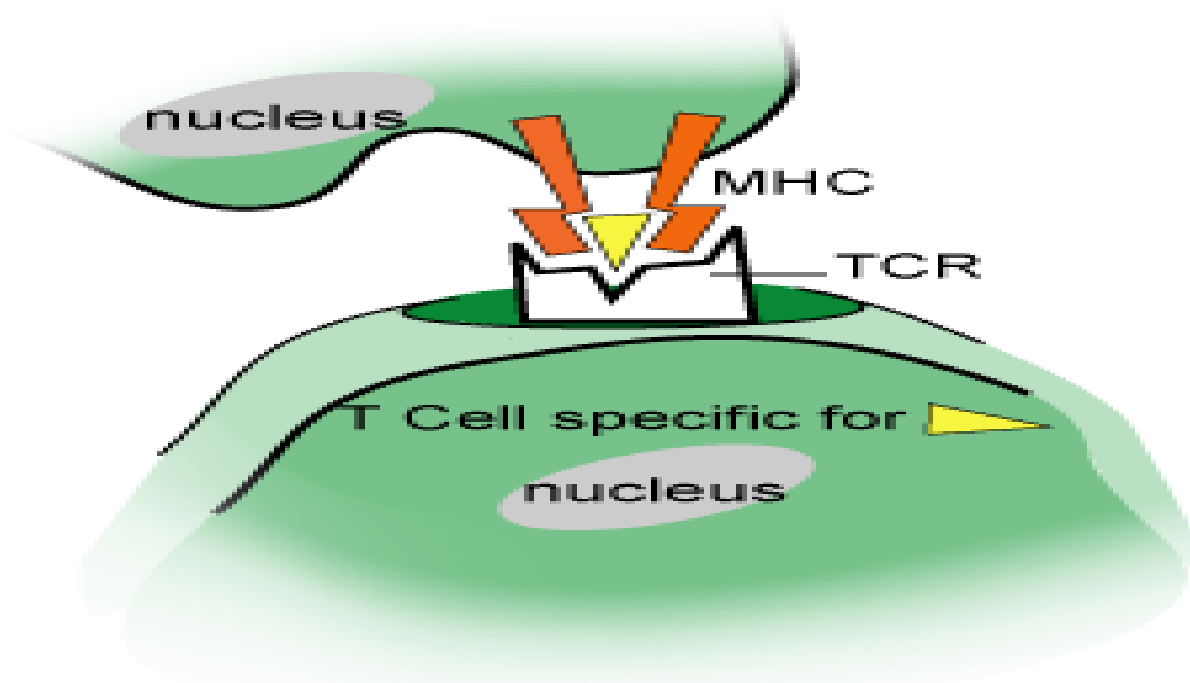

- Receptor na B limfocitima
- epitop
- Receptor na T limfocitima
- peptidni - HLA kompleks
na antigen prezentujućoj
ćeliji

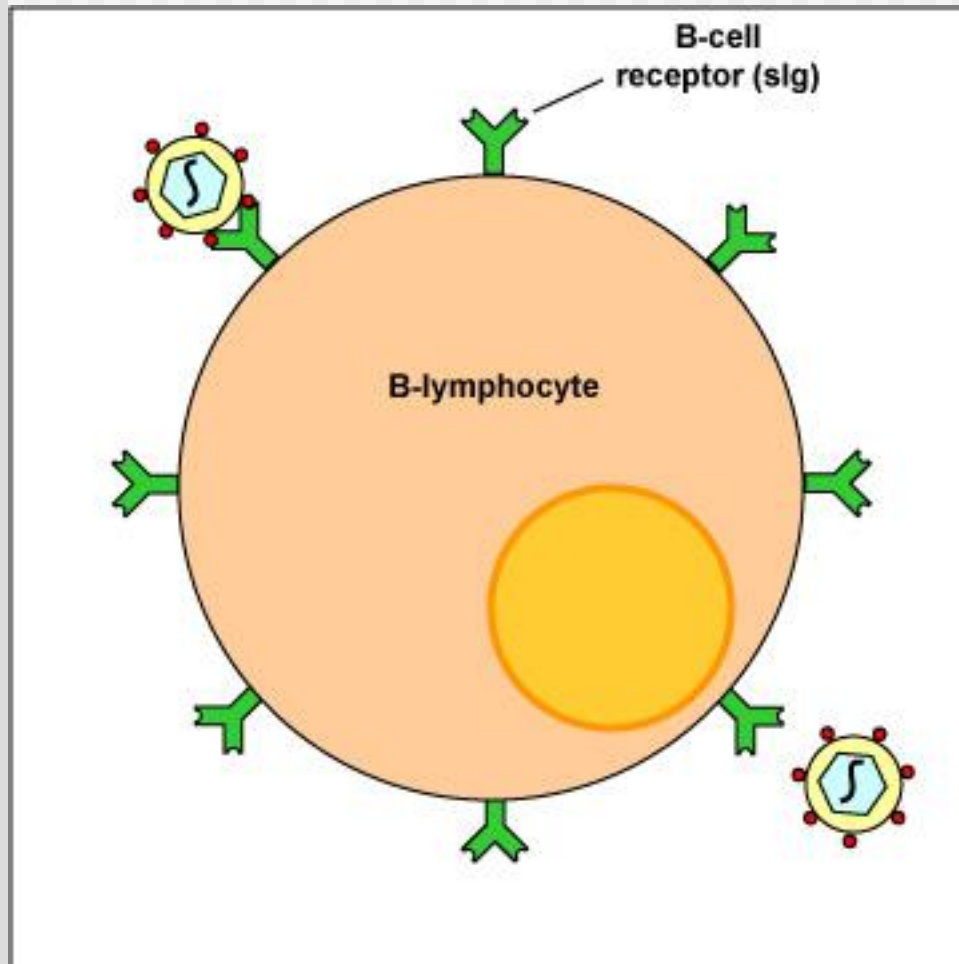

T LIMFOCIT PREPOZNAJE ANTIGEN

Antigen Presenting Cell, APC

B LIMFOCIT PREPOZNAJE ANTIGEN

**IMUNOGLOBULIN
M (IgM) je
RECEPTOR ZA
ANTIGEN NA B
LIMFOCITU**

HAPTENI

- **IMUNOGENOST**
nemaju
- **ANTIGENOST**
imaju

FAKTORI OD KOJIH ZAVISI IMUNOGENOST

- **FAKTORI KOJI SE ODNOSE NA
JEDINKU**
- **Vrsta laboratorijske životinje**
- **Starost jedinke**

FAKTORI OD KOJIH ZAVISI IMUNOGENOST

- **FAKTORI KOJI ZAVISE OD OSOBINA ANTIGENE SUPSTANCE**
- **Stepen antigenske nesrodnosti**
- **Relativna molekulska masa**
- **Složenost , struktura molekula i prostorna konfiguracija**

FAKTORI OD KOJIH ZAVISI IMUNOGENOST

- **Hemijski sastav**
- **Doza**
- **Ritam i broj doza**
- **Rastvorljivost antigena**

FAKTORI OD KOJIH ZAVISI IMUNOGENOST

- **Mesto aplikacije**
- **Neka fizička svojstva antigena**

Adjuvansi

- Zadržava antigen na mestu inokulacije sa koga se antigen postepeno oslobađa
- Izaziva lokalnu upalnu reakciju sa nakupljanjem makrofaga

KOMPETICIJA

- **Prolazna i nespecifična inhibicija imunog odgovora na antigen zbog istovremenog ili prethodnog ubrizgavanja nekog drugog nesrodnog antigena**
- **SEKVENCIJSKA**
- **INTERMOLEKULARNA**
- **INTRAMOLEKULARNA**

MEHANIZMI KOMPETICIJE

- **Zasićenost makrofaga prvim antigenom**
- **Ograničenim brojem i zasićenošću receptorskih mesta za citokine na makrofagima**
- **Delovanjem inhibitornih faktora koji se oslobađaju iz CD8 limfocita supresorske funkcije pri imunološkoj reakciji na prvi antigen**

SINTETIČKI ANTIGENI

■ HEMOPOLIMERI

■ KOPOLIMERI

INFEKCIJA

- **Lokalna infekcija**
- **(Shigellae, Corynebacterium diphtheriae, Vibrio cholerae)**
- **Generalizovane infekcije**
- **Enterovirusi (polio, echo, coxackie)**
- **Salmonella typhi**
- **Toxoplasma gondii**

INFEKCIJA

- **KLINIČKI JASNO IZRAŽENE, SLABO IZRAŽENE ILI ATIPIČNE**
- **BEZ KLINIČKI VIDLJIVIH ZNAKOVA BOLESTI**
- **Inaparentne**
- **Abortivna**

Uslovi da infekcija nastane

- **PATOGENOST**
- **VIRULENCIJA**
- **ULAZNA VRATA**
- **S. TYPHI jedna ulazna vrata**
- **Adenovirus više ulaznih vrata**
- **INFEKTIVNA DOZA**

USLOVI VIRULENCIJE

- FAKTORI ADHERENCIJE
ili KOLONIZACIJE
- FAKTORI INVAZIVNOSTI
- FAKTORI TOKSIČNOSTI

FAKTORI ADHERENCIJE

- **FAKTORI KOJI OMOGUĆAVAJU ADHEZIJU MIKROORGANIZAMA**
- **1.Pili (fimbrije) vezuju se za receptore domaćina**
- **2.Površinski proteini - adhezini**
- **3,Kapsula i površinski omotač adherišu na epitel sluznica**

FAKTORI INVAZIVNOSTI

---

1. Enzimi

Koagulaza – koaguliše plazmu u fibrin

Bakterijske kinaze

-rastvaraju koagulum fibrina (aktiviju plazminogen u plazmin koji lizira fibrin)

-inhibišu koagulaciju krvne plazme

Hijaluronidaza

Kolagenaza

2. Faktori koji onemogućavaju fagocitozu kapsula

FAKTORI TOKSIČNOSTI

- ZOOTOKSINI
- FITOTOKSINI
- **BAKTERIJSKI TOKSINI**
- **EGZOTOKSINI**
- (Corynebacterium diphtheriae, Clostridium, Shigella dysenteriae tip 1, neki Streptococci)
- **ENDOTOKSINI**

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- **1. Po jačini otrova**
- **2. Po afinitetu za određene vrste tkiva**
- **3. Po mehanizmu dejstva**
  - **3.1. Mehanizam dejstva egzotoksina**
    - **3.1.1. Oštećenje ćelijske membrane i liziranje ćelije**
      - **Lipaza (lecitinaza klostridija)**
      - **Ugradnja u membranu i formiranje proteinskih pora**

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- **3.1.2. Inhibiranje sinteze proteina**
- **Difterijski toksin inhibira EF-2**
- **3.1.3. Povećavanje koncentracije cAMP**
- **-bakterija direktno izlučuje cAMP**
- **-izlučuje adenil ciklazu koja deluje na ATP**
- **-bakterija stimuliše ćelijsku adenil ciklazu (E. Coli i V. cholerae)**

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- **3.1.4. Blokiranje funkcije nervnog sistema**
- **Tetanusni toksin** → **spastične paralize**
- **Botulinski toksin** → **mlitave paralize**
- **3.1.5. Toksini kao superantigeni**
- **(Toksični šok sindrom toksin stafilokoka**
- **Enterotoksin stafilokoka** ⇨
- **Egzotoksin streptokoka grupe A**

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- 3.2. Mehanizam dejstva endotoksina
- Lipopolisaharid (lipid A /toksičnost i polisaharidnog lanca/O antigen)
- **3.2.1. Povišena temperatura**
  - endotoksin → makrofage → IL-1 i TNF
  - Centar za termoregulaciju u hipotalamusu

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- 3.2.Mehanizam dejstva endotoksina
- **3.2.2.Hipotenzija, šok i poremećaj perfuzije vitalnih organa**
- Zbog vazodilatatornog dejstva bradikinina, azotnih oksida i povećane permeabilnosti krvnih sudova(usled oštećenja endotela)
- **3.2.3.Diseminovana intravaskularna koagulacija (DIK)** aktivacija faktora XII tromboze i petehijalna krvarenja

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- 3.2.Mehanizam dejstva endotoksina
- **3.2.4.**Aktivacija komplementa alternativnim putem
- **3.2.5.**Aktivacija fagocitne aktivnosti makrofaga i aktivacija B limfocita

RAZLIKE EGZO I ENDOTOKSINA

- Po hemijskoj građi
- Po imunogenosti
- Po mogućnosti prevođenja u anatoksine